

SENDEBUDET

HISTORIEN OM
PROFETEN
MUHAMMED
OG ISLAM

AMÉR MAJID

TRONEN

Sendebudet - historien om profeten Muhammed og islam er den første udførlige biografi på dansk over Profeten Muhammeds liv; fra hans tidlige forkyndelse i ørkenen og gennem de næste to årtier, hvor islam udvikler sig til den dominerende religion på Den Arabiske Halvø. Bogen belyser islams begyndelse, Koranens åbenbaring og det første islamiske samfund, med afsæt i de tidlige klassiske kilder.

"Med Sendebudet har Majid skrevet en bog, som jeg godt tør vove at kalde et moderne bidrag til sira-litteraturen på dansk. Bogen er værdig både som historien om Muhammed og som kultur-begivenhed. Værket er yderst velskrevet og læsevenligt og kun lettere arkaiserende, hvilket giver en lige tilpas dosis andægtighed og fornemmelse af historisk vingesus."

– Jakob Feldt, Information

ebog ISBN 9788799348411

9 788799 348411

SENDEBUDET

HISTORIEN OM
PROFETEN
MUHAMMED
OG ISLAM

AMÉR MAJID

TRONEN

Sendebudet

Historien om profeten Muhammed og islam.

Udgivet første gang i 2004 af Forlaget Gyldendal.

2. revideret udgave, 2011, Forlaget Tronen.

1. e-bog udgave, 2011, Forlaget Tronen

Copyright © A. Majid og Tronen

446 sider

e-bog ISBN: 978-87-993484-1-1

2011 © Ophavsret beskyttet.

www.tronen.dk

LÆSEPRØVE UDGAVE

INDHOLD

- Forord *5*
- Indledning *9*
1. Allåhs Hus *12*
2. Barndomsårene *33*
3. Den vordende profet *41*
4. De Hellige *50*
5. Åbenbaringen *59*
6. De første muslimer *66*
7. Islam kundgøres *74*
8. Forfølgelse *82*
9. Forvrængning *91*
10. Abessinien *102*
11. Udstødelse *110*
12. Sorgens År *126*
13. Et gennembrud *139*
14. Udvandringen *152*
15. Medina *161*
16. På tærsklen til krig *167*
17. Det første slag *173*
18. Krigsfangerne *189*
19. I kølvandet på slaget *195*
20. Dobbeltspil *204*
21. Slaget ved Uhud-
bjerget *216*
22. Sårbarhed *236*
23. Oprejsning *247*
24. Løgnens Historie *255*
25. Alliancen *267*
26. Fredspagt *280*
27. Sejrgang *298*
28. Bude til omverdenen *310*
29. Valfart til Mekka *321*
30. Sammenstød med
Byzantinerne *334*
31. Mekkas fald *340*
32. Folket vindes *353*
33. Slaget ved Hunain *358*
34. Gaver til fordums
fjender *365*
35. Mod nord *372*
36. Gudindens undergang *385*
37. Delegationernes år *391*
38. Det islamiske Arabien *402*
39. Religionen fuldendt *408*
40. Afsked *414*
- Bibliografi *423*
- Indeks *429*

*Amr ibn Abasa mødte Profeten, fred være med ham,
i Mekka under forkyndelsens
tidlige dage og spurgte ham:
- Hvem er du?
- Jeg er en profet, svarede han.
- Hvad er en profet? spurgte Amr.
- Jeg er blevet sendt af Gud.
- Hvad har Gud sendt dig med?
- Med befalingen om at tilintetgøre afguder,
at være god mod sine slægtninge,
at tro på én Gud og ikke tilbede nogen
foruden Ham, svarede Profeten.*

- Sahîh Muslim

FORORD

DET GUDDOMMELIGE, DET MENNESKELIGE OG DET HISTORISKE

– OM OVERLEVERINGEN AF OPLYSNINGER OM MUHAMMED

Muhammed er en af verdenshistoriens store og centrale personligheder, der har sat sit mærke på det historiske forløb. For troende muslimer er han Guds Sendebud, den sidste af en lang række profeter, der siden Gud skabte verden er blevet sendt til menneskeheden med vejledning, så det er muligt at leve i overensstemmelse med den plan Gud har for skabningen.

Derfor fremhæves Muhammed i Koranen som et forbillede for alle rettroende. Det hedder i *sûra* 33 vers 21: „I har visselig i Allåhs Sendebud et godt og skønt forbillede for den, som håber på (og frygter) Allåh og den yderste dag og ihukommer Allåh meget.“ Derfor kender muslimer over hele verden historien om Profeten, om hans barndom og ungdom, om hans tvivl da han af Gud ifølge overleveringen blev kaldet til at være profet, om hans usikkerhed derefter og om hans hengivenhed og tro på den ene sande Gud han var udvalgt til at forkynde for sin samtid.

Islam er i dag den næststørste religion i Danmark. Ingen ved med sikkerhed, hvor mange muslimer der er bosat i landet, men et tal på ca. 185.000 er sandsynligt. Islam er derfor en del af det danske samfund, og alene af den grund er der grund til at glæde sig over, at alle interesserede med

udgivelsen af Sendebudet - Historien om profeten Muhammed og islam får adgang til en præsentation af Muhammed, der i enhver henseende er identisk med det billede, den klassiske islamiske tradition gør gældende. Det er så meget desto bedre al den stund, at der i den vestlige verden næppe findes mange, der er blevet omgærdet med så mange fordomme som profeten Muhammed, og fordomme er som vi alle ved sejlivede og vanskelige at ændre.

Amér Majids biografi hviler – som andre moderne skildringer af Profeten – i et meget betydeligt omfang på den ældste samlede beskrivelse eftertiden overhovedet har af Muhammed og som skyldes Muhammed ibn Ishâq, der døde i 767. Ibn Ishâq var barnebarn af en kristen, der blev taget som krigsfange ved lokaliteten Ain al-Tamr i den nordlige del af Den Arabiske Halvø i ca. 634, da erobringerne indledt af kalifferne efter Muhammeds død i 632 tog deres begyndelse.

Eftertiden har ingen samtidige kilder til personen Muhammed – med undtagelse af Koranen, der et stykke ad vejen kan bruges som en primær kilde til at kaste lys over personen Muhammed, men også kun et stykke ad vejen. Det diskuteres fortsat hvornår Koranen fik den form, vi kender i dag. Men meget taler for, at det skete i løbet af de første årtier efter Profetens død i 632. Men uanset hvornår den endelige samling fandt sted, har vi i Koranen en række billeder af den virkelighed, profeten Muhammed var en del af. Derom hersker ingen tvivl.

Det er imidlertid et noget utilstrækkeligt billede vi af Koranen kan udlede af personen Muhammed. Vi kan slutte, at han af sin samtid blev betragtet som besat (*sûra* 15 vers 5-7), at han voksede op uden sine forældre antyder en række hensyn han gør gældende i forhold til forældreløse (*sûra* 4 vers 3, vers 7, vers 11 og vers 128), at hans familie ikke var blandt de rigeste i Mekka (*sûra* 43 vers 32), og at han var overbevist om at være den sidste af en lang række profeter sendt af den ene sande Gud for at vejlede mennesket (*sûra* 42 vers 14 og *sûra* 33 vers 41). Når vi når frem til midten af 700-tallet forholder det sig helt anderledes. Så har den

islamiske tradition et sammenhængende billede af Muhammed fra fødsel til død.

En gennemlæsning af Ibn Ishâq er interessant fordi den på meget pædagogisk vis kaster lys over det behov, der førte til en særlig biografisk genre i den islamiske overlevering: *Sîraen*. Her er oplysningerne om Muhammed og hans liv samlet og redigeret. En metodisk, kritisk gennemlæsning af Ibn Ishâqs *Sîra* giver en række fine eksempler på, hvorledes overleveringen så at sige har været nødt til at lade sig inspirere af den virkelighed Koranen gjorde gældende. Det hedder eksempelvis i Koranen, at jøderne og de kristne ændrede i den åbenbaring først Moses og siden Jesus blev overdraget, for at skjule at der engang i fremtiden ville komme endnu en profet – Muhammed (se *sûra* 4 vers 47 og *sûra* 3 vers 24). Den påstand synes at være tæt forbundet med den historie, vi finder i Ibn Ishâqs *Sîra* om munken Bahîra, der mens Muhammed endnu var barn ser profetmærket på hans ryg og dermed som kristen kommer til at fremstå som et vidnesbyrd om, at nogle kristne kendte den sande overlevering og derfor vidste, at en ny profet ville komme og afslutte åbenbaringsforløbet. Af samme legendariske karakter er andre af de enkelte beretninger, der tilsammen udgør Ibn Ishâqs *Sîra*. Derfor er der en tæt indre forbindelse mellem Koranen på den ene side og de beretninger der tilsammen udgør *Sîraen* på den anden side.

Derfor ved vi faktisk meget lidt om mennesket Muhammed. Allerede Koranen gør gældende, at han er Guds sendebud, og som sådan et menneske, der er anderledes end mennesker er flest. Men det siger sig selv, at troende muslimer fra tidligste tid har været interesseret i at lære den person de tror på er Guds sendebud nærmere at kende. Hvordan var han? Hvad gjorde han i bestemte situationer? Hvordan gik han klædt, hvordan behandlede han sine venner og så fremdeles. Ønsket bliver ikke mindre relevant al den stund, at Muhammed i Koranen er omtalt som et forbillede for alle muslimer.

Her har vi efter alt at dømme den historiske forudsætning for den interesse eftertiden viste Muhammeds sædvane, hans *sunna*. Vi er ude af stand til i detaljer at følge, hvordan det tidlige islamiske samfunds billede af Muhammed gradvist voksede frem, men vi kan med Ibn Ishâqs *Sîra* fra midten af 700-tallet se, at traditionen i den mellemliggende periode havde fået kortlagt et sammenhængende billede af Profetens liv fra fødsel til død.

Det billede overleveringen giver er ikke historisk i den forstand, at alt hvad der gøres gældende faktisk er sket som det skildres. Verdenshistoriske personer bliver altid mytologiseret, og det var også tilfældet med Muhammed. Men troen på ham som Guds sendebud er reel, og derfor er en stor del af verdens befolkning i dag muslimer. Vi der ikke er, kan nu på dansk læse en skildring af islams profet, der giver os en mulighed for at stifte bekendtskab med den muslimske overlevering. Dermed har vi fået gode forudsætninger for at forstå, hvorfor mange muslimer også i dag er interesserede i at lære Muhammed nærmere at kende: af den enkle grund, at Koranen fastholder ham som et umiddelbart forbillede for et godt liv.

Jørgen Bæk Simonsen,

Professor, dr.phil., Carsten Niebuhr Instituttet.

INDLEDNING

Interessen for islam er steget betydeligt, og det er et emne der til tider debatteres heftigt. Med det skærpede fokus er fulgt en voksende søgning efter afstemt og informativ litteratur om islam – Danmarks næststørste religion. Imidlertid er udvalget af lædig materiale på dansk om emnet stadig begrænset. Denne bog er således den første udførlige biografi over islams profet Muhammed på dansk baseret på tidlige primærkilder. Bogen belyser profeten Muhammeds liv og virke, fra hans tidlige forkyndelse i ørkenen og gennem de næste to årtier, hvor islam udvikler sig til den dominerende religion i Arabien. Bogen er baseret på tidlige klassiske værker over profeten Muhammed og hans liv, kendt som *sira*-litteraturen. Det er *sira*-historiske værker som Ibn Ishâqs (d.767) *Sirat Rasûl Allâh*, i ‘Abdul-Malik ibn Hishâms (d. 834) overlevering, *Sirah an-Nabawiyah*, samt Ibn Kathîrs (d.1372) *Al-Biddâya wan-Nihâya*, Ibn Sa‘ads (d.845) *Tabaqât al-Kubrah* og At-Tabaris (d.923) *Tarikh al-Umam wal-Mulûk*. Derudover er der suppleret med beretninger fra de berømte traditionssamlinger, *hadith*-litteraturen, der udgøres af beretninger over hvad profeten Muhammed sagde og gjorde gennem sit liv. Denne biografi er således en genfortælling af historien om profeten Muhammed med afsæt i islams ældste kilder. Hensigten er at formidle historien om profeten Muhammad som de tidlige kilder gengiver, men på en læsevenlig form, der bl.a. er fri for tyngende overleveringskæder og hyppige gentagelser, som kendetegner de gamle klassiske værker.

Profeten Muhammed anses for at være blandt de mest toneangivende personligheder i historien. I beskedne omgivelser lagde han fundamentet til en af verdens største

religioner, og i dag, knap fjorten århundreder efter hans død, er hans indflydelse stadig stærk.

Et indblik i Muhammeds liv og personlighed er væsentligt for en forståelse af muslimerne og deres tro. Koranen anses som regel for at være den primære kilde til islam. Muslimerne betragter imidlertid både Koranen (*Al-Qur'ân*) og Muhammeds liv og eksempel (*Sunnâ*) som to fundamentale kilder til deres religion. De to kaster lys over og supplerer hinanden og udgør sammen islams kerne. For en udbytterig forståelse af Koranen, der er en ukronologisk samling af åbenbaringer, er det vigtigt at forholde den til profeten Muhammed, da Koranen knytter sig til forhold og begivenheder under hans virke som profet.

Profeten Muhammed begyndte at modtage Koranens åbenbaring og forkynde en monoteistisk lære blandt de polyteistiske arabere i 610 e.Kr. Samtidig fremførte han en samfundskritisk ideologi der dadlede folkets skikke og magthavernes begær. Det var en sammensætning som ansporede Mekkas spidser til at kue den nye bevægelse og førte til at muslimerne udvandrede til oasebyen Medina, hvor Muhammed lagde fundamentet til det første islamiske samfund. Medina blev base for den nye religion med profeten Muhammed som politisk og religiøst overhoved. Islam slog snart rødder og udviklede sig i løbet af de næste ti år til den dominerende magt i Arabien. Og i år 630 formåede Muhammed, uden kamp, at erobre sin fødeby, Mekka, i spidsen for den største hær udrustet på Den Arabiske Halvø.

I bogen er arabiske ord først og fremmest skrevet med læsbarhed for øje. Et standardiseret transskriptionssystem, med dets mange særegne tegn, kan gøre læsningen anstrengende og få ordene til at fremstå mere fremmedartede. Transskriptionen er derfor holdt til et minimum og begrænset til følgende tre tegn: En apostrof ['] markerer bogstavet 'ayn (ع), for eksempel i ordet *Ka'ba*. Lyden frembringes ved at indsnævre passagen i bagerste del af struben og forcere luften igennem. En accent aigu ['] markerer 'det afbrydende hamza' (ء), som i *Al-Qaswa'*, hvor

a'et 'afbrydes' så det lyder som et kort gisp. En cirkumfleks [ˆ] over en vokal angiver en lang lyd. I arabiske personnavne optræder typisk *ibn* og *bint* som betyder 'søn af' og 'datter af'. Titlerne *Abu*, *Umm* og 'Abd betyder henholdsvis 'fader til', 'moder til' og 'tjener af'. Alle korancitater i bogen efterfølges af en parentes der refererer til deres position i Koranen. Det første tal henviser til det pågældende kapitel (*sûra*) og det andet tal til verset (*âyah*).

Der skal lyde en dybfølt tak til alle der har bidraget med forslag, kritik og værdifulde kommentarer til bogen, der blev udgivet første gang i 2004 og derpå genoptrykt i 2011 i nærværende reviderede udgave.

Amér Majid

1.

ALLÅHS HUS

*Og ihukom da Vi opførte Huset
som et samlingssted og ly
for menneskene*

– Koranen, 2:125

Profeten Abraham bliver som regel nævnt når talen falder på de tidlige profeter. Ikke fordi han var den første profet, men fordi Gud, ifølge den islamiske overlevering, skænkede ham den særlige hæder at lade profeter nedstamme fra ham.

Da Abraham var aldrende, var han imidlertid stadig barnløs, og hans kone Sarah, som han elskede højt, var også oppe i årene. Men med en uomtvistelig tro på *Alláh* håbede Abraham dog stadig at de en dag ville få et barn som kunne bringe dem lykke og glæde i deres alderdom.

Sarah havde en tjenestepige ved navn Hagar som hun havde bragt med sig fra Ægypten. Hun gav hende til Abraham og sagde: „Jeg er nu en gammel kvinde og har for længst passeret alderen for børn. Jeg giver dig min tjenestepige, Hagar, og håber at Alláh vil give dig et barn med hende.“

Inden længe blev Hagar gravid. Hun fødte en dreng som fik navnet Ismael. Abrahams lykke var stor, og ligeså var Hagars glæde. Hun følte at hendes stilling i hjemmet ikke længere blot var som en tjenestepige, da hun nu var moderen til familiens eneste barn.

Også Sarah var lykkelig over barnet. Men for hver dag hun iagttog Abrahams kærlighed og omsorg for Hagar og Ismael

